Dosarul nr. 21r-2364/23 Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
1-22033943-02-21r-02102023 Judecător: Rațoi Victor

D E C I Z I E

05 martie 2026 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Centru, în componenţă:
Președintele ședinței de judecată, judecător Băbălău Denis
Judecătorii Schibin Vladislav şi Proca Mihail

a judecat, în lipsa participanților la proces, în ordine de recurs, recursul Penitenciarului nr. 13 – Chișinău și recursul condamnatului Șevcenco ***** declarate împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-1596/2023 din 13 septembrie 2023, privind plângerea condamnatului Șevcenco ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 11.03.2022 – 15.11.2022;09.06.2023 – 13.09.2023.
Instanţa de recurs: 21.12.2022 – 06.04.2023; 02.10.2023 – 12.06.2024 (în procedura judecătorului Cojocari Elena), 12.06.2024 – 05.03.2026 (în procedura judecătorului Băbălău Denis).
Procedura de citare a părților a fost legal executată.

Asupra recursurilor, în baza materialelor din dosar şi a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul penal, -

A C O N S T A T A T:

1. La 10.03.2022, Șevcenco ***** a înaintat în Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) o plângere prin care a solicitat instanței de judecată constatarea detenției sale în condiții inumane contrare prevederilor art. 3 CEDO, invocând faptul că, în perioada 07.04.2017 - 11.11.2021, a fost deținut în stare de arest în Penitenciarul nr.13 – Chișinău și Penitenciarul nr.9 – Pruncul pe o perioada de 1679 zile.
2. Astfel a indicat că, a fost deținut în condiții inumane și degradante, în condiții antisanitare, celule supraaglomerate, suprafața ce îi revenea fiecărui deținut era cu mult mai mică decât cea prevăzută de lege, la fel blocul sanitar nu este izolat de restul celulei persistând mirosul neplăcut în celulă în permanență, iluminarea atât artificială cât și cea

naturală sunt insuficiente, iar în celulă persistă umezeală, fiind încălcate condițiile sanitaro-igienice.

3. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 15.11.2022, plângerea menționată depusă de către condamnatul Șevcenco ***** a fost admisă.

4. La 06 aprilie 2023, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a dispus casarea încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 15.11.2022, cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceiași instanță, în alt complet de judecată.

5. Prin încheierea Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-1596/2023 din 13 septembrie 2023, s-a respins ca fiind tardivă, plângerea lui Șevcenco ***** împotriva administrației instituției penitenciare prin care invocă condițiile inumane ale detenției sale în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău al ANP în perioada 12.05.2017-22.06.2020. S-a respins ca fiind neîntemeiată, plângerea lui Șevcenco ***** împotriva administrației instituției penitenciare prin care invocă condiții inumane de detenție în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul al ANP al MJ în perioada 23.06.2020-21.01.2021. S-a constatat faptul că, Șevcenco ***** a fost deținut pe parcursul perioada 21.01.2021-11.11.2021 în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău al ANP, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În condițiile art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală, pentru perioada de 294 zile de detenție în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău al ANP, s-a acordat lui Șevcenco *****, cu titlu de despăgubire, suma de bani în mărime de 14 700 (paisprezece și și șapte sute) lei, și anume câte o unitate convențională pentru fiecare zi a detenției menționată, sumă care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului ființatelor al R.M. Dispozițiile prezentei încheieri privitor la încasările sumelor bănești se execută potrivit Codului de executare.

6. Urmare a dezacordului cu încheierea judecătorului de instrucție, Penitenciarul nr. 13 – Chișinău a înaintat cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 13 septembrie 2023, în partea admiterii, emisă la plângerea condamnatului Șevcenco *****, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care plângerea condamnatului Șevcenco ***** de a fi respinsă integral ca neîntemeiată.

7. În motivarea cererii de recurs invocă, că conform materialelor probatorii prezentate de administrația instituției penitenciare s-a demonstrat că, condițiile materiale individuale în care s-a deținut condamnatul Șevcenco *****, începând cu 21 ianuarie 2021, în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău (conform perioadelor indicate în tabel) au corespuns normei minime de detenție Izolatorului de urmărire penală. Prin acest raționament se demonstrează situația reală asupra condițiilor materiale individuale în care s-a deținut condamnatul Șevcenco ***** în Penitenciarul nr.13 – Chișinău (conform perioadelor indicate în tabel) care nu pot fi interpretate ca fiind inumane sau degradante.

8. Susține că, condamantul Șevcenco ***** s-a deținut în celulele specificate în raport, descrise conform chestionarului cu privire la evaluarea condițiilor, conform art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, inclusiv tabelul fotografic în care se reflectă vizibil materiale reale din interiorul acestora. Astfel, numărul de paturi instalate în celulele nu corespund cu numărul de deținuți cazați,

deoarece reprezintă capacitatea maximă de cazare în condițiile de fluctuație a persoanelor deținute în instituție la diferite perioade de timp, acesta, însă nu reprezintă un indicator potrivit căruia se poate stabili numărul de persoane real cazate în celulele respective, aceste indice sunt mai mici. Celulele specificate supra, înregistrează planșe fotografice care confirmă poziția instituției penitenciare. De asemenea, înscrisurile anexate la materialele cauzei cumulativ cu condițiile prezente în detenția în celule, denotă caracterul decent care excede tratamentul inuman și degradant al deținutului în raport cu aceste perioade.

9. Cu referire la pretenția condamnatului față de Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, consideră că, instanța nu poate reține aceiași abordare, de vreme ce în cadrul acestor spații de detenție, condamnatului i-a fost încălcat dreptul la spațiul personal necesar, or în celulele în care s-a deținut, deoarece reieșind din situația reală vine să combată afirmațiile declarative ale lui Șevcenco *****, expuse în plângere. La acest capitol este necesar a invoca Hotărârea Mursic vs. Croația din 20.10.2016 pct. 76 - 78 care stipulează că într-adevăr spațiul de detenție al persoanei nu trebuie să fie mai mic de 4 m^2 și în cazul în care este mai mic se creează o prezumție puternică despre încălcarea art. CEDO față de condamnat. Astfel, spațiul în care se deține condamnatul este mai mare de 4 m^2, această situație nu poate fi apreciată ca fiind suficient de serioasă și ca prin sine însăși, în lipsa altor circumstanțe negative să conducă la concluzia despre încălcarea condițiilor de detenție.

10. Explică, că din materialele prezentate de Penitenciarul nr. 13 – Chișinău se demonstrează că, acest spațiu, în cumul cu alte situații adiționale, vin să scutească condamnatul de o detenție inumană și degradantă, pentru care acesta ar beneficia de dreptul la mecanismul compensatoriu. La sosirea în penitenciar, condamnatul Șevcenco ***** a fost asigurat cu obiecte de primă necesitate și lenjerie de pat în conformitate cu legislația execuțional-penală, precum și cu obiecte de toaletă și menaj, în limitele prevăzute de Hotărârea Guvernului nr.609 din 29.05.2006, privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților. În celulele în care s-a deținut (conform indicilor din tabel) condamnatul Șevcenco ***** a fost asigurat cu loc individual de dormit, pat, cu dimensiunile de 2000 mm x 850 mm și a dispus de lavoar, bloc sanitar despărțit prin perete. în continuare, celulele dispuneau de geamuri cu dimensiunea de 1,00 m x 1,6 m, montate plafoane pentru energie electrică și asigurate cu iluminarea naturală și artificială. Ventilația naturală în celule asigurată prin geam și ușă.

11. Menționează faptul că, pe parcursul executării pedepsei de condamnatul Șevcenco ***** în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în privința sa nu s-a admis deconectarea abuzivă a energiei electrice. În conformitate cu secțiunea a 38-a a din Statut pct. 466, pe perioada toamnă-iarnă, în încăperile penitenciarului, inclusiv unde s-a deținut condamnatul Șevcenco ***** s-a menținut o temperatură nu mai mică de 18°C. În acest sens, în fiecare an instituția achiziționează lemne de foc și recepționează cărbune în baza contractelor încheiate de către Administrația Națională a Penitenciarelor. De asemenea este de menționat că, încălzirea încăperilor este efectuată prin intermediul a cazangeriei, iar accidente ale rețelei termice, pe parcursul deținerii condamnatului Șevcenco ***** nu au avut loc. În conformitate cu secțiunea a 40-a din Statut, cel puțin o dată în șapte zile

pentru deținuți se organizează baia.

12. Enunță că, în conformitate cu secțiunea 25[1] a SEPC, deținuților ale căror condiții de detenție, în virtutea regimului sau a sancțiunii disciplinare aplicate, limitează aflarea la aer liber, li se acordă o plimbare zilnică cu o durată de cel puțin o oră, bolnavi de tuberculoză de cel puțin 2 ore. Cu referire la alimentația condamnatului Șevcenco *****, deținuții sunt asigurați cu hrană caldă de trei ori pe zi, conform graficului prestabilit, gratuit, din contul mijloacelor bugetului de stat. Prin urmare, condamnații sunt alimentați în conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr.609 din 29.05.2006 „ privind aprobarea normelor minime de alimentare zilnică a deținuților și obiecte de toaletă și menaj", și în conformitate cu ordinul MJ nr. 512 din 26.12.2007 „cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea alimentației deținuților în penitenciare" înainte de distribuirea hranei, aceasta se verifică și probează, de către ofițerul de serviciu și personalul serviciului medical, cu înscrierea tuturor neajunsurilor în registrul de evidență a controlului asupra calității de preparare a hranei. Deținuții sunt alimentați conform unui meniu diversificat, care se întocmește săptămânal pentru fiecare zi, iar tabelele de repartiție a alimentelor se elaborează asigurând diversitatea bucatelor. Conform secțiunii a 38-a fiecare condamnat, are acces la apă potabilă 24 ore din 24, din rețeaua de apeduct orășenească. În caz de sistare a apei din rețeaua orășenească, aceasta este livrată din tumul de rezervă situat în apropierea instituției. La capitolul stării de sănătate a condamnatului Șevcenco *****, la sosirea în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și pe parcursul detenției acesta a beneficiat în mod gratuit de asistență medicală și de medicamentele prescrise de medic. Toți condamnații bolnavi de boli infecțioase sunt transferați la Penitenciarul nr. 16 – Pruncul, nu se admit cazuri de deținere a condamnaților grav bolnavi împreună cu restul condamnaților.

13. Referitor la condițiile contestate de condamnatul Șevcenco ***** în ceea ce privește deținerea în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, indică, că starea sanitaro-igienică este satisfăcătoare, de administrația instituției penitenciare sunt încheiate contracte de prestare a serviciilor de deratizare și dezinsecție cu agenții economici de profil, care prestează serviciile respective. Cu referire starea sanitară a încăperilor de detenție, menționăm că în art.242[1] pct. 5) și 12) din Codul de executare sunt indicare expres obligațiunile deținuților și anume: respectarea regulilor sanitaro-igienice, regulilor de igienă individuală și colectivă în camera de deținere, respectarea indicațiilor medicului, precum, menținerea curățeniei în încăperile de detenție și de serviciu, la locul de muncă, aranjarea patului conform modelului stabilit după deșteptare și efectuarea curățeniei în camera de detenție. Mai mult decât atât, potrivit prevederilor art.234 alin.(3) din Codul de executare, condamnatul este obligat să execute munci neremunerate. Muncile neremunerate sunt lucrările de îngrijire și amenajare a penitenciarului și a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai și medico-sanitare de deținere. Prin urmare, efectuarea, menținerea și respectarea curățeniei în încăperile de detenție este o obligației imperativă a deținutului care se deține în această încăpere.

14. Invocă, că pe parcursul detenției în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, condamnatul Șevcenco ***** nu a adresat careva plângeri administrației sub aspectul condițiilor materiale individuale de detenție necorespunzătoare, inclusiv neacordarea

adecvată a asistenței medicale, neoferirea medicamentelor prescrise și procedurilor necesare. De fapt, condamnatul Șevcenco ***** nu relatat nici o situație concretă de refuz din partea administrației Penitenciarului nr. 13 – Chișinău. In asemenea circumstanțe, Șevcenco ***** nu a prezentat judecătorului de instrucție nici o dovadă în sensul atestării conjuncturilor privind careva condiții precare, cum ar fi explicațiile altor condamnați, copiile plângerilor anterioare înaintate administrației penitenciarului și răspunsurile la acestea, prin care să confirme nesatisfacerea sau nesoluționarea pretențiilor invocate, precum și alte probe relevante, iar judecătorul de instrucție în partea admiterii s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect. Prin urmare, se demonstrează situația reală că, pe parcursul deținerii lui Șevcenco ***** au fost respectate din toate punctele de vedere standardele de întreținere a condamnaților și nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante.

15. Astfel, enunță că, Penitenciarul nr. 13 – Chișinău i-a acordat condamnatului Șevcenco ***** minimul de condiții de detenție, în condițiile izolatorului de urmărire penală pentru executarea detenției, iar completul de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urmează să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate. Reieșind din aspectele individuale privind condițiile materiale de detenție asigurate condamnatului Șevcenco ***** pe parcursul perioadelor de detenție în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, consideră că, judecătorul de instrucție nu a dat o apreciere corectă raportat la situația reală în care s-a deținut acesta, ci și-a fondat soluția pe constatările generale ale instituțiilor ce monitorizează respectarea drepturilor omului, indicate în rapoartele acestora, fără a lua în calcul probele prezentate de instituția penitenciară din care rezultă condițiile reale de detenție individuale în care s-a deținut condamnatului Șevcenco *****.

16. Nefiind de acord cu încheierea judecătorului de instrucție, condamnatul Șevcenco ***** a depus cerere de recurs, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-1596/2023 din 13 septembrie 2023, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță privind admiterea integrală a plângerii, constatarea condițiilor contrare art. 3 CtEDO în instituțiile penitenciare vizate pentru o perioadă de 1679 lei și calcularea unei compensației în mărime de 167 900 lei.

17. În argumentarea poziției sale, reiterează normele Codului de procedură penală, jurisprudența CtEDO în materie precum și Rapoartele CpPT ce vizează penitenciarele în care a fost deținut.

18. Conform art.447 alin. (1)-(3) din Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.*

19. Administrația penitenciară și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe, completări la cererea de recurs, sau alte cereri/demersuri, însă acestea trebuie să parvină la instanța de recurs, cu

cel puțin 1 (una) zile înainte de data ședinței de judecată.

20. Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art.319 din Codul de procedură penală privind citarea participanților la proces, instanța conform art.447 alin.(1) din Codul de procedură penală a dispus examinarea cauzei fără prezența părților la proces.

21. Prin intermediul Secției monitorizare și relații publice din cadrul Curții de Apel Centru, avocatul din numele condamnatului a formulat referință prin care solicită respingerea recursului declarat de către Penitenciarului nr.13 – Chișinău împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 13 septembrie 2023, iar recursul condamnatului Șevcenco ***** să fie admis integral din motivele de fapt și de drept invocate.

22. *Analizând şi apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale şi prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, recursurile declarate sunt nefondate şi pasibile de a fi respinse, din următoarele considerente.*

23. Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

24. Potrivit art. 448 alin.(1) din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

25. În conformitate art.449 din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1)* ***respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat;*** *b) recursul este depus peste termen; c) recursul este inadmisibil; 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod; b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului; c) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare; d) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător. Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.*

26. Conform art.469 alin. (1) din Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea,*

liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunităţii sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunităţii cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 9[1]) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei şi stingerea antecedentelor penale; 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinţei în cazul existenţei altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.101 din Codul penal); 13[1]) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.96[1] din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10[1] din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripţie ale executării sentinţei de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităţilor care apar la punerea în executare a pedepselor; ***17[1]) constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor;*** *17[2]) anularea condamnării în baza acordului de cooperare ca urmare a neexecutării condiţiilor stabilite în acordul de cooperare, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei stabilite; 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi.*

27. Reieșind din materialele dosarului în coraport cu raportul instituției penitenciare nr. 2/10715 din 05.09.2022, Colegiul penal constată că, prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 02.04.2018 Șevcenco ***** a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 26, 46, 145 alin. (2), lit. lit. a), p) din Codul penal la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Șevcenco ***** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 290 alin. (2), lit. b) din Codul penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Conform art. 84 alin. (1) din Codul penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate lui Șevcenco ***** i s-a stabilit definitiv pedeapsa penală de 11 (unsprezece) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

28. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18.12.2018 a fost casată parțial sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 02.04.2018, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2) din Codul de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului

stabilit pentru prima instanță, după cum urmează. Lui Șevcenco *****, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 26, 46, 145 alin. (2), lit. lit. a), p) din Codul penal i-a fost stabilită pedeapsa penală sub formă de închisoare pe termen de 10 (zece) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. În baza art. 84 alin.(1) din Codul penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate lui Șevcenco *****, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe termen de 13 (treisprezece) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Termenul de executare a pedepsei în privința inculpatului Șevcenco ***** de calculat din data pronunțării prezentei decizii, cu includerea în durata pedepsei a termenului reținerii și arestului preventiv din 07.04.2017, orele 13.50 - până la data de 18.12.2018. În rest, sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 02.04.2018 a fost menținută.

29. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 24.03.2020, a fost casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui Zabolotnîi Valerian, Șevcenco *****, Cojocari Ivan, Dragulea Vasile, Melnic Igor, Chirov Stepan și dispusă rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

30. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 11.11.2021, a fost achitat Șevcenco ***** învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 26, 46, 145 alin. (2) lit. lit. a), p) din Codul penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei. A fost achitat Șevcenco ***** învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 290 alin. (2), lit. b) din Codul penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

31. Colegiul penal reține că, condamnatul Șevcenco ***** în plângerea sa a solicitat constatarea condițiilor de detenție precare din Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 9 – Pruncul și astfel, reieșind din Raportul prezentat de reprezentantul instituției penitenciare și din materialele cauzei, Șevcenco ***** a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în următoarele perioade: 12.05.2017 - 07.03.2019, 21.01.2021 - 11.11.2021 și în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul în următoarea perioadă: 07.03.2019 - 21.01.2021.

32. Din conținutul raportului instituției penitenciare mai rezultă că, referitor la condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr.13 – Chișinău, se indică că, condiţiile de detenţie pentru deţinutul Șevcenco *****, au corespuns minimului necesar conform condiţiilor izolatorului de urmărire penală. Celulele corespund condiţiilor de detenţie şi sunt amenajate conform prevederilor anexei nr. 22, 23 a Statutului executării pedepsei de către condamnaţi ce prevede lista obiectelor cu inventar din dotarea celulelor din blocul de regim. In acelaşi context potrivit prevederilor pct. 466 a aceluiaşi act normativ, pe perioada toamnă iarnă temperatura aerului în spaţiile de locuit nu este mai mică de 18° C. Iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice dotate cu becuri puterea căruia e de 100 W, celulele sunt amenajate cu prize. Aerisirea prin celule este asigurată prin intermediul geamurilor din celule şi ferestre de aerisire amplasate mai sus de uşa intrării în celulă. Celulele sunt asigurate cu closete care este despărţit de restul celulei printr-un perete. Totuşi deţinutul este obligat să respecte regulile sanitaro-igienice şi de igienă personală, să aibă un exterior îngrijit şi să păstreze îmbrăcămintea şi lenjeria de pat eliberată de administraţia

penitenciarului, să menţină permanent curăţenia în încăperile de detenţie, în celule, după deşteptare să-şi aranjeze paturile conform modelului stabilit şi să facă pe rând curăţenie în celulă. Referitor la starea sanitaro - igienice, este de remarcat şi faptul că anual este încheiat contract de prestare a serviciilor de deratizare şi dezinsectizare, cu agenţii economici de profil, care prestează serviciile respective periodic şi la necesitate. Adăugător, informează că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai (lenjerie de pat, obiecte de primă necesitate igienică conform necesităţilor), sunt asiguraţi cu hrană caldă de trei ori pe zi, conform graficului prestabilit, gratuit, din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29.05.2006, în conformitatea cu Ordinul MJ RM nr. 512 din 26.12.2007 cu privire la aprobarea regulamentului privind organizarea alimentaţiei deţinuţilor din penitenciar şi Ordinului MJ RM nr. 100 din 07.03.2007, cu privire la aprobarea normelor de alimentare a deţinuţilor pentru cazurile excepţionale când aprovizionarea deţinuţilor cu hrană caldă nu este posibilă şi a normelor de substituire a unor produse alimentare prin altele. Totodată, Hotărârea Guvernului nr. 1462 din 30.12.2016, cu privire la „aprobarea Concepţiei Reformării sistemului penitenciar şi Planului de măsuri pe anii 2016-2020”, stipulează că activitatea organelor sistemului penitenciar constă în implementarea unui ansamblu de măsuri social-politice, economice şi ideologice de influenţă a condamnaţilor şi persoanelor arestate preventiv, precum construcţia şi reamenajarea încăperilor actuale în celule conform legislaţiei în vigoare, ce urmează a fi realizate în perioada 2016-2020. Referitor la petiţiile adresate conducerii Penitenciarului nr. 13 - Chişinău, menţionează că deţinutul nu a adresat careva petiţii referitor la condiţiile de detenţie. Este de menţionat faptul că în conformitate cu Ordinul MJ nr.478 din 15.12.2006, pct.3 „Regulamentul cu privire la modul de asigurare a asistenţei medicale persoanelor deţinute în penitenciar”, deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, în această ordine de idei se conclude faptul că deţinutul Șevcenco ***** nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei.

33. Conform art. 473^2 din Codul de procedură penală, *plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază*

o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea. Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. ***Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale*** *sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.*

34. Conform art. 473^4 din Codul de procedură penală, *la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum şi de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţiile contestate. În urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), preveniţii sînt despăgubiţi în conformitate cu art. 385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă. Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei sau al detenţiei preventive, instanţa de judecată dispune respingerea plângerii. Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 10 zile de la data*

pronunțării, prin intermediul instanței de fond. În cazul încasării mijloacelor bănești, încheierea instanței de judecată se execută în condițiile prevăzute de Codul de executare.

35. Raportând dispozițiile normelor sus-citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția judecătorului de instrucție prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul penal apreciază concluzia instanței de fond ca fiind una corectă.

36. După cum s-a stabilit supra, Șevcenco ***** a fost deținut în diferite perioade în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, și anume: 12.05.2017 - 07.03.2019 și 21.01.2021 - 11.11.2021 și în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, și anume: 07.03.2019 - 21.01.2021. Prin urmare, Colegiul penal atestă că, prin plângerea din speță, condamnatul Șevcenco ***** a contestat perioadele de detenție în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, iar prima instanță întemeiat a admis solicitarea condamnatului privind condițiile de detenție precare în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în perioada 21.01.2021-11.11.2021 constatând că, cererea întrunește condițiile prevăzute de art. 473^2 – 473^4 din Codul de procedură penală, respingând ca tardive pretențiile condamnatului în privința condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău pentru perioada 12.05.2017-22.06.2020, precum și ca nefondate cerințele în privința condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul pentru perioada 23.06.2020-21.01.2021.

37. Instanța de recurs reține că, prima instanță corect a stabilit că, condamnatul Șevcenco ***** s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău pentru perioada *21.01.2021- 11.11.2021* ce constituie în total *294 zile*, dispunând corect acordarea unei compensații bănești în acest sens, ținând cont de fapt că, într-un final condamnatul a fost achitat, prin aplicarea prevederilor art. 473^4 alin.(5) din Codul de procedură penală, astfel încât, pentru perioada de 294 zile de detenție în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, instanța de fond corect a acordat în calitate de compensație a câte o unitate convențională pentru fiecare zi de detenție, și anume suma de 14 700 (paisprezece mii șapte sute) lei. Or, potrivit raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare nr. 13 – Chișinău, judecătorul de instrucție întemeiat a precizat că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în penitenciarele vizate, pe perioada de 294 zile în detenție, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi a atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în instituției penitenciare enunțate.

38. Cu titlu primordial, cu referire la alegațiile condamnatului privind netemeinicia încheierii judecătorului de instrucție în partea neadmiterii integrale a plângerii formulate, instanța de recurs le apreciază ca fiind neîntemeiate și pasibile respingerii. Întrucât în speță soluția în partea ce vizează tardivitatea plângerii condamnatului Șevcenco ***** referitor la condițiile de detenție contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în perioada 12.05.2017-22.06.2020 este una legală și întemeiată.

39. Colegiul penal atestă că, la data de 10 martie 2022, condamnatul Șevcenco ***** a înaintat o plângere referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile sale pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 CEDO,

inclusiv în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul.

40. Instanța de recurs reține că, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deţinuţi în astfel de condiţii.

41. Colegiul penal relevă că, ținând cont de faptul că, prevederile art. art. 473^2, 473^3 şi art. 473^4 din Codul de procedură penală, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, în cazul dat termenul stabilit de legiuitor prin art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, se va calcula prin prisma faptului intrării în vigoare a Legii nr. 272 din 29.11.2018, astfel se constată că, condamnatul a înaintat plângerea în afara termenului de 6 luni prevăzut de art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, termen care a început să curgă la 01.01.2019 şi a expirat la 30.06.2019.

42. În acest sens, instanţa de recurs subliniază că, potrivit art. 230 alin.(2) din Codul de procedură penală, *în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual şi nulitatea actului efectuat peste termen. Termenul omis poate fi restabilit în conformitate cu prevederile art. 234 alin.(1) din Codul de procedură penală, care stabileşte că, dacă persoana respectivă a omis termenul procedural din motive întemeiate, acesta poate fi restabilit, la cererea ei, prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată, în condiţiile legii.*

43. Prin urmare, Colegiul penal remarcă, contrar argumentelor în recursul formulat de Șevcenco *****, că plângerea condamnatului în partea constatării condițiilor de detenție contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în perioada 12.05.2017-22.06.2020, a fost depusă cu omiterea termenului de 6 luni, care este un termen de decădere, pentru a se adresa cu plângere împotriva condițiilor precare de detenție. Termenul de 6 luni, a fost instituit printr-o normă legală imperativă care nu conține careva excepții. Respectiv, prima instanță corect a constatat că, plângerea condamnatului Șevcenco ***** în partea enunțată este tardivă și corect a concluzionat asupra respingerii acesteia.

44. Concomitent, instanța de recurs, în detrimentul solicitărilor condamnatului de admitere integrală a plângerii, inclusiv și pentru perioada ce vizează Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, subliniază că, din materialele cauzei s-a constatat că, pe parcursul executării pedepsei, condamnatul Șevcenco ***** nu a adresat instituției în care execută pedeapsa plângeri în care să fie invocat pretinsele condiții de detenție respective, fapt care rezultă din lipsa unor date invocate în acest sens de către condamnat și datele prezentate de administrația penitenciarului care a confirmat lipsa plângerilor respective. Mai mult ca atât, conform rapoartelor CpPT, cât și a practicii CEDO, Penitenciarului nr. 9 – Pruncul nu a fost recunoscut ca un penitenciar cu condiții inumane sau degradante.

45. Prin urmare, având în vedere considerentele expuse, Colegiul penal concluzionează că argumentele invocate de condamnatul Șevcenco ***** sunt neîntemeiate și nu pot conduce la admiterea integrală a plângerii sale. Or, în ceea ce privește perioada detenției în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, se reține în mod corect că plângerea a fost depusă cu omiterea termenului imperativ de 6 luni, termen de decădere instituit de lege, care nu prevede excepții, iar sub aspectul detenției în Penitenciarul nr. 9

– Pruncul, se constată lipsa unor demersuri sau plângeri adresate administrației penitenciarului pe parcursul executării pedepsei, prin care să fi fost invocate pretinsele condiții contrare art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Or, absența unor sesizări interne, coroborată cu informațiile prezentate de administrația penitenciarului și cu rapoartele CpPT, precum și cu jurisprudența Curții Europene, care nu a calificat această instituție ca având condiții inumane sau degradante, infirmă susținerile condamnatului.

46. În concluzie, instanța de recurs mai reiterează cu titlu de finalitate că, cerințele condamnatului privind admiterea integrală a plângerii, constatarea condițiilor contrare art. 3 CtEDO în instituțiile penitenciare vizate pentru o perioadă totală de 1679 zile și încasarea unei compensații în mărime de 167 900 lei sunt irelevante, or aceste pretenții nu corespund limitelor stabilite prin constatările instanței. Astfel, în ceea ce privește detenția în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău pentru perioada 12.05.2017-22.06.2020, s-a reținut în mod definitiv caracterul tardiv al plângerii, aceasta fiind depusă cu omiterea termenului legal de 6 luni, termen de decădere imperativ. Prin urmare, această perioadă nu poate fi luată în considerare la constatarea unei eventuale încălcări și, implicit, nici la calcularea vreunei despăgubiri. În privința detenției în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, s-a constatat caracterul nefondat al pretențiilor, reținând lipsa probelor privind existența unor condiții contrare art. 3 din CtEDO, precum și absența unor plângeri adresate administrației penitenciarului pe parcursul executării pedepsei. În consecință, nici această perioadă nu poate fundamenta acordarea unei compensații.

47. În schimb, instanța de fond a constatat existența unor condiții necorespunzătoare pentru perioada 21.01.2021 – 11.11.2021 în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și, în mod justificat, a acordat o compensație în cuantum de 14 700 lei, sumă care reflectă durata încălcării constatate și respectă principiile echității și proporționalității dezvoltate în jurisprudență. Prin urmare, solicitarea condamnatului de a i se acorda despăgubiri pentru întreaga perioadă invocată și în cuantumul pretins este lipsită de temei legal, iar soluția instanței de fond privind acordarea sumei de 14 700 lei reprezintă o reparație echitabilă, proporțională cu încălcarea efectiv constatată.

48. Subsecvent, referitor la argumentele instituției penitenciare recurent cu privire la ilegalitatea încheierii fondului în partea admiterii plângerii privind condițiile de detenție contrare art. 3 CtEDO a condamnatului Șevcenco ***** în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău pentru perioada 21.01.2021-11.11.2021, Colegiul penal ține să menționeze că, CtEDO a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei (*cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 4727; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 20472, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62*). La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata

maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei (*cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63*). Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (*cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94*). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (*Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80*).

49. Instanța de recurs respinge argumentul recurentului privind netemeinicia plângerii condamnatului împotriva condițiilor precare de detenție și reține în acest sens, că în raportul prezentat de instituția penitenciară se indică că, lui Șevcenco ***** i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției, însă, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe, astfel încât, în lipsa acestora, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către condamnat, duc la concluzia că alegațiile din cererea înaintată sunt justificate. Mai mult ca atât, instanța de recurs scoate în evidență posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea condamnatului sunt justificate.

50. Totodată, instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiate și alegațiile instituției penitenciare precum că, condamnatul deşi a invocat în plângerea deferită instanţei, aflarea sa în condiţii inumane, nu a anexat la plângere nici o probă care ar putea veni în susţinerea alegaţiilor din plângere, ori potrivit art.473^3 alin. (2) din Codul de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituţiei penitenciare. Prin urmare, reieșind din norma legală menționată supra, se atestă că, instituția penitenciară urma să prezinte informații prin care să combată argumentele condamnatului.

51. În același context, instanța de recurs reține că, cu referire la condițiile de detenție în ***Penitenciarul nr. 13 – Chișinău****, în* ***Raportul de activitate al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) pentru anul 2018*** elaborat de membrii CpPT se indică, că acesta face parte din instituțiile penitenciare asupra cărora Consiliul pentru Prevenirea Torturii s-a axat pentru stabilirea situației în locurile de detenție. Astfel, CpPT atrage atenția ANP că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate drept condiții inumane și degradante. CpPT observă și anumite progrese la acest compartiment. CpPT salută această decizie a ANP și încurajează administrația instituțiilor penitenciare de a continua eforturile de îmbunătățire a condițiilor în acest sector. Consiliul reamintește că CPT a subliniat, că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar după numărul de deţinuţi din

celulele instituţiilor penitenciare la un moment dat, dar în egală măsură și ratele ofi ciale de ocupare (număr de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m² de spaţiu locativ per deţinut și de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fi e inclus în acest calcul. În plus, standardul de 4 m² ar trebui să cuprindă celulele colective. În ceea ce privește celulele individuale, fiecare celulă de acest tip, care măsoară mai puţin de 6 m², ar trebui scoasă din uz sau lărgită. Accesul la baie al deținuților este asigurat preponderent de către administrația penitenciarelor conform graficelor stabilite, cel puțin o dată pe săptămână. Majoritatea deținuților spun că vor să facă baie mai des. Aproape toți deţinuţii se plâng că spălarea hainelor personale pentru ei este o problemă majoră, deoarece lipsesc condiţiile necesare, inclusiv pentru uscarea hainelor. CpPT atrage atenția că în Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) este stipulat că deținuților trebuie să fi e disponibilă igiena personală; în acest scop, ei trebuie să dispună de apă și de articole de toaletă necesare sănătății și curățeniei lor. Aprovizionarea cu apă în unele penitenciare este dificilă. În toate penitenciarele, CpPT a constatat probleme ce țin de cantitatea și calitatea alimentației. Mai mulți deținuți au spus că preferă să-și pregătească propria hrană cu produse pe care le-au primit de la familiile lor. Problemele de bază cu care se confruntă sistemul penitenciar este infrastructura învechită și finanțarea insuficientă. Blocurile alimentare ale penitenciarelor duc lipsă de utilajul și inventarul necesar. Prepararea hranei în majoritatea penitenciarelor se efectuează la cazane pe carburanți solizi (lemn și cărbune). Organizarea alimentaţiei deţinuţilor se efectuează conform Ordinului MJ nr. 512 din 12 decembrie 2007 și HG nr. 609 din 29 mai 2006, și Ordinului MJ RM nr.100 din 07.03.2007, cu privire la aprobarea normelor de alimentare a deţinuţilor pentru cazurile excepţionale când aprovizionarea deţinuţilor cu hrană caldă nu este posibilă, și a normelor de substituire a unor produse alimentare prin altele. CpPT constată că aceste norme nu țin cont de diete speciale pentru deținuții cu afecțiuni medicale, cum ar fi diabetul zaharat, sau de convingeri (religioase sau alte) ale deținutului. CpPT în continuare constată că aproape toți deținuții din penitenciarele de tip izolator de urmărire penală și deţinuţii aflaţi la regim inițial și regim disciplinar (în carantină) sunt supuși unui regim, care constă într-o oră sau două ore de exerciții în aer liber pe zi, care sunt petrecute în curți mici. Deținuții petrec restul zilei închiși în celulele lor, frecvent suprapopulate. Resursele umane în domeniul medical sunt în continuă fluctuație și prezintă cea mai mare provocare în vederea asigurării accesului deținuților la îngrijiri de sănătate. Urmare a reorganizării sistemului penitenciar, au fost reduse funcții medicale; condițiile de angajare a medicilor se supun regulilor generale penitenciare și personalul medical anterior angajat din contul funcțiilor atestate a fost concediat cu imposibilitate de reangajare; personalul medical mediu atestat (felcerii, asistenții medicali) au fost retrogradați de la poziția de ofițer la subofițer și, respectiv, au pierdut în salariu; calcularea stagiului de muncă pe specialități înrudite doar ofițerilor a defavorizat personalul medical mediu atestat. Consiliul constată că, comparativ cu anul 2017 personalul medical în sistemul penitenciar s-a micșorat ca număr și funcții, mai mult de 5 penitenciare sunt fără medic, iar reforma sectorială a agravat situația. Consiliul își

exprimă îngrijorarea privind accesul deținuților la îngrijiri medicale condiționat de lipsa personalului și suprasolicitarea acestuia. Se indică, că condițiile materiale de detenție în celule, în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău, rămân departe de a fi satisfăcătoare. Multe celule sunt într-o stare de igienă nesatisfăcătoare. Accesul la lumina naturală este limitat datorită dimensiunilor mici ale ferestrelor și existenței unor obiecte externe care împiedică pătrunderea luminii naturale. De asemnea, aerisirea artificială nu funcționează în majoritatea penitenciarelor. Celulele sunt într-o stare igienică proastă, paturi înguste, ecranate de o perdea, cu saltele adesea uzate. Instalațiile sanitare (chiuvete, toalete) sunt, în general, insalubre. Lucrurile personale ale deținuților sunt depozitate în genți, sub pat. Deținuții adesea dorm pe saltele murdare și uneori goale. Sunt, de asemenea, restanțe privind asigurarea cu haine a deținuților. Nivelul de supraaglomerare observat de CpPT într-un număr de celule este inacceptabil.

52. Mai mult ca atât, CpPT menționează că, condițiile în ***Penitenciarul nr. 13 din Chișinău,*** rămân departe de a fi satisfăcătoare. Multe celule sunt într-o stare de igienă nesatisfăcătoare. Accesul la lumina naturală este limitat datorită dimensiunilor mici ale ferestrelor și existenței unor obiecte externe care împiedică pătrunderea luminii naturale. De asemenea, aerisirea artificială nu funcționează în majoritatea penitenciarelor. Celulele sunt într-o stare igienică proastă, paturi înguste, ecranate de o perdea, cu saltele adesea uzate. Instalațiile sanitare (chiuvete, toalete) sunt, în general, insalubre. Lucrurile personale ale deținuților sunt depozitate în genți, sub pat. Deținuții adesea dorm pe saltele murdare și uneori goale. Sunt, de asemenea, restanțe privind asigurarea cu haine a deținuților. Nivelul de supraaglomerare observat de CpPT într-un număr de celule este inacceptabil.

53. Nu în ultimul rând, Colegiul penal consideră necesar de a preciza că, la data de 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele *Baban si alţii c. Moldovei, Bulgacov si alţii c. Moldovei, Cobîlceanu si alţii c. Moldovei, Filat si alţii c. Moldovei, Condreanu si alţii c. Moldovei, Grigoras si alţii c. Moldovei şi Talambuţa si alţii c. Moldovei*, unde reclamanţii s-au plâns în faţa Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condiţiile materiale inadecvate de detenţie şi, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

54. Astfel, făcând referire la decizia pronunțată anterior la data de 28 februarie 2019 în cauza *Draniceru c. Moldovei*, şi având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) şi Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenţiei provocate de anumite condiţii precare de detenţie. Curtea a considerat că noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunţate în cauza *Sisanov c. Moldovei*, şi că el ar putea fi considerat apriori efectiv pentru contestarea condițiilor inadecvate de detenție din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului național în acest sens.

55. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o

reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează soluția emisă, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

56. În prezența circumstanțelor sus-enunțate, instanța de recurs statuează asupra temeiniciei încheierii judecătorului primei instanțe, considerente pentru care, recursul declarat de Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și recursul condamnatului Șevcenco ***** urmează a fi respinse ca nefondate.

57. În baza art. art. 448, 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

D E C I D E :

Respinge ca nefondat recursul Penitenciarului nr. 13 – Chișinău și recursul condamnatului Șevcenco *****, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-1596/2023 din 13 septembrie 2023 și se menține această încheiere fără modificări.

Decizia dată este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător: Băbălău Denis

Judecător Schibin Vladislav

Judecător Proca Mihail